

σίων τὸ λογοπαίγιον: **Γιάννης κερνᾷ καὶ Γιάννης πίνει.**»

Ἄρτι ἐπιλόγου. — Δὲν δύναμαι νὰ βεβαιώσω εἰς ποίαν ἀκριβῶς ἐποχὴν ἐπαίζετο ἐν Ἑλλάδι μᾶλλον ἐπιτυχῶς ἢ κωμωδία τῶν συνταγματικῶν ἐλευθεριῶν· ἀλλὰ πιστεύω ὅτι κατὰ τὰς τελευταίας ἑξ δεκαετηρίδας θὰ ἐπληθύνθησαν οἱ ὄπαδοὶ τοῦ συνταγματικοῦ μαθηματος «Γιάννης κερνᾷ καὶ Γιάννης πίνει», διότι ἐν ὅσῳ ψηφίζονται μὲν ἀντισυνταγματικοὶ χάρται ἀναγράφοντες τὰς μᾶλλον φιλελευθέρους ἀρχάς, μένει ὅμως ἐν ὄλῃ τῇ ἰσχύϊ καὶ καθ' ἅπαντας τοὺς κλάδους ἡ πρωθυπουργικὴ συγκέντρωσις, ὁ «Γιάννης» δηλαδὴ ὁ ἐκάστοτε πρωθυπουργός, θὰ κερνᾷ καὶ θὰ πίνει.

Ἐν Καλλιθέᾳ (Ἀθηνῶν) τῇ 16 Αὐγούστου 1888.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ν. ΦΙΛΑΡΕΤΟΣ

Ἡ ΚΑΛΟΓΡΑΙΑ

[Ἄ ν ἄ μ ν η σ ι ς.]

I

Δὲν ἀγαπῶ τὰ ὄνειρα, ἀλλ' ὅταν ἡ ψυχὴ μου
μέσ' τῇ γαλήνῃ τῆς νυκτός, ἀτάραχη πλανᾷται,
κ' αἰσθάνομαι ἄλλη ζωὴ 'ς τὸν ὕπνο τῆς ζωῆς μου
'σάν ἄλλον κόσμον φωτεινὸν μονάχῃ νὰ θυμᾶται.

Μ' ἀρέσει μέσ' τὸ πέλαγο, ὅπου ἡ νύκτα χύνει
ἐν ὄνειρο, παρήγοραις 'ς ἐμὲ στιγμαῖς νὰ δίνηι.

Πόσαις φοραῖς ἐν ὄνειρο μ' ἐλάφρωσε τοὺς πόνους
κ' εὐρέθηκα καὶ βασιλιᾶς καὶ ποιητῆς μὲ μία!
πόσαις φοραῖς ἐγλύκανα τῆς νεότητος μου τοὺς χρόνους,
ὅταν εἰς μάγον ὄνειρον σὲ ἔβλεπα Μαρία!

Ἄλλὰ καὶ πόσα δάκρυα καὶ πόσας συγκινήσεις
μοὶ ἔδωκαν τὰ ὄνειρα εἰς ἄλλας ἀναμνήσεις.

II

Τοῦ ὕπνου μου τὰ ὄνειρα ποτὲ δέν μ' ἀπελπίζου
γιατὶ γεννῶνται μία στιγμή καὶ 'ς τὴ στιγμή πεθαίνουν,
ἀλλ' εἶνε ἄλλα ὄνειρα πού πάντα μὲ φοβίζουν
αὐτὰ 'πὸ ἔχει ἡ ζωὴ καὶ 'ς τὴ καρδιά μᾶς μένου

Εἶν' ἡ πικραὶς ἀνάμνησις 'πὸ κάποτε ξυπνᾶνε
καὶ μέσ' ταῖς ἡσυχαῖς στιγμαῖς, πικραὶς στιγμαῖς θυμᾶνε.

III

Προχθὲς τὴν νύκτα μοναχός, 'σὰ φοιτητής, ἄς εἶπω.
'πὸ καρτεροῦσα τρυφερὸ τὸν ὕπνο νὰ χορτάσω,
μ' ἐτάραξ' ἕνα πάτημα, 'σὰν κ' ἤκουσ' ἕνα κτύπο
δὲν ἦτον ἄλλο ... ἀφορμὴ τὸν ὕπνο μου νὰ χάσω.

Καὶ τὸ γνωρίζετε καλὰ ξαγρύπνια τί σημαίνει,
ὅταν κανεὶς καὶ μοναχός κανέναν δὲν προσμένει.

Παράδοξα 'σ τὸν κόσμο μας! ἐγὼ στοιχηματίζω
ἢ περισσότεραις στιγμαῖς τῶν ἐφηβῶν μας χρόνων
εἶνε τρελλαίς, ἀνόηταις—ἀλλὰ μὴ σας φοβίζω
ὕπάρχει καὶ ἐξαίρεσις—τῆς δυστυχίας μόνον,

Διότι ὅταν ἡ χαρὰ τῆ νειότη συντροφεύει
ἢ μέθη τῆς καρδίας μας, τὴν φρόνησι κωφεύει.

Καὶ εἰς ἐμὲ τὴν νύκτ' αὐτῆ, μία τρελλὴ ἰδέα,
ἢ μᾶλλον μία ἀνάμνησις, ἢ κάλλιον ἂν εἶπω
εἰς κεκρυμμένος ἄγγελος, ἢ μία καλογραῖτα
'σ τὸν νοῦν μου ἦλθον στοιχηδόν, σὰν ἤκουσα τὸν κτύπο,

Κι' ὅλην τὴν νύκτα, ἄγρυπνος ὠνειρευόμην μίαν
ζῶσαν, νεκράν, πλήν ἄγνωστον, ἀλλ' ὅμως νῦν ἁγίαν.

IV

Εἰς ἄλλους χρόνους ἐδρομαὶς ἀγροτικὰς ἐζήτην
μέσα εἰς δάση σκιερὰ καὶ εἰς ἀγνὰς ἐρήμους
καὶ ἤμην οὕτω εὐτυχής, χαρὰ μου μία ἦτον
τὰς ὥρας νὰ διέρχωμαι, εἰς τοὺς ἀγρούς, εὐθύμους.

Διότι καθαρός κ' ἐγὼ ὡς ἡ παρθένος φύσις
μοὶ ἔδιδε διὰ τροφὴν παρθένους συγκινήσεις.

Μίαν γυναίκα μοναχὴν συνήντησα ... ἡ πρώτη
ἐντύπωσίς μου αἰνίγμα ἢ μᾶλλον ἦτο γρίφος,
διότι ἤσθανόμην φῶς μέσ' τὰ παληὰ τὰ σκότη,
ἄτινα περικάλυπτον τῆς γυναικὸς τὸ ὕφος.

Ἦτο γυνή, πλὴν εἶχέ τι ἀνώτερον ἀκόμα
νεᾶνις δοῦσα χάρισμα εἰς τὸν θεὸν τὸ σῶμα.

Πιστεύω ἐννοήσατε ... ἦτον ἡ καλογραῖα
παρθένος ... ὅτι ἄλλο τι ἂν εἶπω δὲν ἀξίζει,
ἡ φράσις μου εἶνε πολὺ διὰ ὑμᾶς γενναία,
διότι ἄνθος ἀφοῦ εἶν' βεβαίως θὰ ἀνθίζει.

Εἶχε τὸ βλέμμα ταπεινόν, σιγὰ ἐπεριπάτει·
ἀντὶ τοῦ παραδείσου της, τὸν κόσμον ἀνταλλάττει.

Τὴν ἠκολούθησα πιστός, ἀργὸς ὅσ' τὰ βήματά της,
προσκυνητῆς θεόφοβος, νέος ... ἀκόμη πλέον
δὲν με ὑπώπτευε ποσῶς, θὰ ἦμην διαβάτης
ἢ ἐπιστάτης τῶν δασῶν, ἢ ἔραστῆς τις κλαίων.

Διότι ὁ πανάγαθος κάμνει καρδιογνώστας
τοὺς μοναχοὺς, τὰς μοναχάς, τοὺς ψάλτας κι' ἀναγνώστας.

Ἐφθασε τέλος, ἔφθασα κ' ἐγὼ ὅσ' τὴν ἴδια θύρα,
τὴν εἶδον, ἔλαμπον γλυκεῖς, θερμοὶ οἱ ὀφθαλμοὶ της·
εἰδείκνυε τὸ ἔνδυμα ὅτι θὰ ἦτο χήρα
καὶ ἦλθεν εἰς τινὰ μονὴν νὰ σώσῃ τὴν ψυχὴν της.

Ἦ πόσον εἶνε ἡ ζωὴ εἰς τὰς μονὰς γλυκεῖα
νὰ ἀνταλλάσσωσιν εὐχὰς ὅσιος καὶ ὁσία!

Πλὴν ἦτο μόνη ... σύντροφοι μίαν μονάχα γραῖαν
εἶδον ὅσ' τὴν θύρα τῆς αὐτῆς νὰ γνήθῃ καθημένη·
τὴν χεῖρα νὰ τῆς ἀσπασθῆ βλέπω τὴν καλογραῖαν
κ' ἐνόησα ὅτ' εἶν' αὐτὴ ἴσως ἡ ἠγουμένη.

Τότε κ' ἐγὼ τὴν χαιρετῶ, τὴν κεφαλὴν μου νεύω
πλὴν προχωρῶ... ἀμαρτωλὸς πνευματικὸν γυρεύω.

Εἰσῆλθον ὅσ' τὸ κελλίον της, μὲ σεβασμὸν προσκλίνω,
ἡ καλογραῖα χαιρετᾷ, ἀλλ' ὡς ἀγνή παρθένος,
μὲ τὸν χαιρετισμὸν ἐγὼ ἐν στεναγμὸν ἀφίνω,
τῆς λέγω πῶς περίπατον διέβην ὡσὰν ξένος.

Μοι εἶπε καὶ ἐκάθισα, ἀλλὰ τί ἤσθανόμην !
πρὸς χάριν τῆς καλόγηρος ἂν ἤθελ' ἐγινόμην.

Εἶχε τὴν ὄψιν συμπαθῆ, τὸ πρόσωπον ἡμέρα
ἐν ὄλῳ νύκτα ἔχουσα παρήγορον σελήνη,
τὴν ἐρωτῶ εἰς τὴν μονὴν μονάχη πῶς ἐπέρα,
μοι εἶπεν, ὅτι ὁ θεὸς βοήθειαν τῆς δίνει.

Εἶδον τὸ βλέμμα τῆς θολόν, ἡ κόρη ἐπροδόθη,
ἔσως χωρὶς νὰ ἤθελεν εἰς τὸν θεὸν ἐδόθη.

Ἡ γραῖα εἶνε μήτηρ σας ; τὴν εἶχον ἐρωτήσει,
ὄχι, μοι εἶπε, τὴν μονὴν ἐκείνη προστατεύει
καὶ ἄλλο δὲν ἐπρόφθασε 'ς ἐμὲ νὰ ἀπαντήση,
διότι ἡ γερόντισσα σιγὰ, σιγὰ ἀνέβη.

Τὴν χαιρετῶ, μὲ χαιρετᾷ, ὡς διαβάτης ξένος
ἀνάπαυσιν ἐζήτησα, τῆς λέγω, κουρασμένος.

Ἀλλὰ ἡ καλογραῖά μου τὴν κεφαλὴν τῆς κλίνει
καὶ φεύγει, ἔσως προσευχὴν 'σ τὸν ὕψιστον ν' ἀφήσῃ
καὶ 'μὲ ὡς μόνον σύντροφον τὴν γραῖαν μοι ἀφίνει,
ἥτις εὐθὺς ἠθέλησε 'ς ἐμὲ νὰ ὀμιλήσῃ.

Μ' ἐρώτα πόθεν ἔρχομαι, μ' ἐρώτα ποῦ πηγαίνω
ἂν ἠδυνάμην θάλεγα—καλόγηρος νὰ γένω.

Συγχρόνως ὁμως στρέφουσα τὴν κεφαλὴν μοι εἶπε,
εἶνε τρελλὴ ἡ δυστυχὴς ἐκείνη καλογραῖα,
ἐμάραναν τὰ χρόνια τῆς τὰ δάκρυα, αἱ λῦπαι
χίηρα, παρθένος ἐνταυτῷ ἔμεινε τόσον νέα.

Ποτὲ τὴν νύκτα δὲν 'μπορεῖ τὸ μάτι ν' ἀσφαλίσῃ
ἂν πρῶτον εἰς τὸν τάφον του δὲν τον μοιρολογήσῃ.

Δὲν το ἐπίστευσα, ἀλλὰ ἀμέσως μετεβλήθην,
ἤσθάνθην εἰς τὸ στῆθός μου πόνον ἀπελπισίαν,
ἐκείνην ἦν ἠγάπησα ἀμέσως ἐλυπήθην
καὶ πλεόν τὴν ἐλάτρευον ὡς ζωντανὴν ἁγίαν.

Πικρὰ ἐσκέφθην· ἔκλαυσα τὴν πλάνην τῆς καρδίαις
ἥτις ἐζήτει βάλσαμον εἰς τόπον δυστυχίας.

Δὲν ἐκοιμήθην, ἤθελα ν' ἀκούσω τὸν κλυθμόν τῆς,
νὰ αἰσθανθῶ τὸν πόνον τῆς, νὰ κλαύσω ὡς ἐκείνη

δὲν ἤμην ποσῶς ἤσυχος κατὰ τὸν χωρισμὸν τῆς
 κ' ἐξῆλθον· νύκτα ἤρεμον ἐφώτιζε σελήνη.

Μακρόθεν ἤκουσα κλαυθμούς, στόνους ἐκ τοῦ πλησίον
 ὡσεὶ νυκτερινὴν σκιὰν τὴν εἶδον εἰς μνημεῖον.

Οἱ λόγοι τῆς ἐκόπτοντο, κλαίουσα δεομένη
 γονατιστὴ τὰς χεῖράς τῆς πρὸς τὸν Θεὸν ὑψώνει.
 ἦτο τρελλή; τί ὄνομα διὰ τὴν ἐρωμένην
 ὅταν πιστὴ τὸ δάκρυ τῆς μετὰ εὐχὰς ἐνάωνη!

Ἐσκέφθη ὡς φιλόσοφος, διὰ τὸν ἐραστὴν τῆς
 ἀντήλλασεν εἰς τὸν θεὸν παρθένον τὴν ψυχὴν τῆς.

Ἀμάρτημα ἐνόμισα ἐκεῖ νὰ πλησιάσω,
 τὰ νῶτα στρέφω, ἄφησα τὴν ζωντανὴν ἁγίαν
 καὶ μάτην προσεπάθησα διὰ νὰ ἤσυχάσω·
 τρελλὸς ἐγὼ ἄλλην τρελλὴν ἠγάπων τὴν Μαρίαν.

Τοιοῦτον εἶχεν ὄνομα ποτὲ καὶ ἄλλη μία
 γυνή, παρθένος ἐνταυτῷ, σήμερον Παναγία.

V

Τοῦ παρελθόντος φοβεράς τσιούτας ἀναμνήσεις
 προῦθες τὴν νύκτα ἔφερον εἰς κτύπος μόνον—μόνον
 κ' ἠσθάνθη νῦν πολὺ σκληρὰς τὰς τότε συγκινήσεις
 ὡς ἀναξέσας μόνος μου τοῦ στήθους μου τὸν πόνον.

Δὲν ἔκλαυσα· ἀλλὰ φωνὴ μοὶ ἔλεγε κρυφία
 ὅτι ἠγάπησα ποτὲ τὴν δυστυγῆ Μαρία.

Ἐν Ἀθήναις 22 Ἰανουαρίου 1888.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Ι. ΣΤΑΜΑΤΕΛΟΣ

